

ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Н. П. Поляк, здобувач кафедри банківської справи
Університет банківської справи НБУ (м. Київ)

В період трансформаційних перетворень економічної системи України одним з основних завдань банківської системи є створення сприятливих умов для безперервного відтворювального процесу, перш за все шляхом задоволення потреби суб'єктів господарювання в позичковому капіталі. Особливо актуальною є ця проблема тому, що в сучасних умовах система банківського кредитування не повністю задовольняє потреби економіки: істотно проявляє себе дефіцит позичкового капіталу, що зумовлено низькими доходами домогосподарств, недостатньою ефективністю економіки, відпливом капіталу за кордон, наявністю значних «тіньових» коштів поза банківською системою. У ринковій економіці роль кредиту найбільшою мірою проявляється у оптимізації пропорцій суспільного відтворення. Таким чином, за допомогою кредитного механізму досягається саморегуляція економічної системи, вирівнюється норма прибутку по різних галузях національної економіки тощо. Кредит сприяє концентрації та централізації капіталу. Надзвичайно важливою роль кредиту є у забезпеченні науково-технічного прогресу та обслуговуванні інноваційного процесу. Кредит є важливим джерелом фінансування капітальних вкладень і відіграє дуже важливу роль у процесі розширеного відтворення. Банківський кредит виступає однією з провідних форм кредитування як суб'єктів господарювання, так і населення [5].

Банківський кредит має комерційний характер. Мета діяльності банку в процесі кредитування — отримання максимального прибутку. Спрямованістю на прибутки визначається головна лінія економічної поведінки комерційних банків як при купівлі кредитних ресурсів, так і при їх продажу клієнтам [3]. У сучасній економіці має місце досить жорстка міжбанківська конкуренція за кредитне обслуговування клієнтів. Позичальник самостійно вільно вибирає той банк, в якому б він хотів отримати позику, а також має право одночасно брати позики в різних банках [2].

Роль, яку відіграє банківський кредит у розвитку економіки країни, залежить передусім від ступеня розвитку економічних відносин. Лише в умовах ринкової економіки всі прояви ролі банківського кредиту розкриваються в повному обсязі. В умовах трансформації економіки кредит може відігравати як позитивну, так і негативну роль [1].

Позитивна роль банківського кредиту розкривається за такими напрямками: вплив на розвиток та структурний склад видів економічної діяльності, сприяння розвитку діяльності суб'єктів господарювання, підвищення платоспроможності населення, скорочення витрат обігу через створення кредитних документів [1].

Досягнення стійких тенденцій економічного зростання України безпосередньо пов'язане з активізацією реального сектору, створенням потужної банківської системи, а це в свою чергу обумовлює більш тісну взаємодію банківського і реального секторів економіки. Така взаємодія можлива на основі встановлення ефективних партнерських відносин між комерційними банками і підприємствами.

За офіційними даними НБУ станом на 01.12.2014 року в Україні зареєстровано 165 комерційних банків (публічні акціонерні товариства, з них з іноземним капіталом 51), що на 17 менше ніж на початок 2010 року. Це пояснюється ліквідацією фінансово нестійких банків та впливом іноземного капіталу з банківської системи України – частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків скоротилась: від 41,9% в 2011 р. до 32% у 2014 р. Спостерігається згорання діяльності банків з іноземним капіталом на роздрібних ринках і переорієнтація їх на корпоративний сегмент; разом з тим, деякі банки, через несприятливу ділову атмосферу, залишають український банківський ринок [4].

Аналізуючи взаємозв'язок банківського та реального сектору економіки слід зазначити, що дуже важливим у цьому питанні є саме довіра. На сьогодні ситуація з довірою до банківського сектору є дуже актуальною для України. Ослаблена банківська система після кризи не виправдала позитивних очікувань

не лише реального сектору економіки, а й усіх її суб'єктів, наслідком чого став сумнів дієвості загальнодержавної політики загалом. На сьогодні такий стан банківської системи і реального сектору економіки є небезпечним для макроекономічного розвитку країни. Процес кредитування реального сектору економіки України у кризовий період характеризувався негативними тенденціями. Так, кредит був практично недоступний для корпоративного сектору та домашніх господарств. Істотне зменшення банками обсягів кредитування національної економіки поглибило економічний спад в Україні, а його показники стали чи не найбільшими у світі.

Список використаної літератури:

1. Жукова Н.К. Сучасний стан ринку банківських кредитів в Україні / Н.К. Жукова, Н.В. Зражевська // Економічний часопис – XXI. – 2011. - № 5-6. - С. 54-57.
2. Кондиріна А. Методи грошово-кредитного регулювання та їх вплив на процес економічної трансформації // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – №4. – С. 13 – 15.
3. Лагутін В.Д., Кричевська Т.О. Довіра до монетарної політики: вибір грошово-кредитної стратегії в Україні // Вісник Національного банку України (укр.). – 2001. – №11. – С.22–25.
4. Офіційна статистична інформація Національного банку України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Підвищення ролі банківської системи в економічному зростанні: Матеріали наук.-практ. конф. 18–19 листопада 2004 р. ; наук. ред. А. Мороз. – К. : КНЕУ, 2004. – 496 с.